

Norme

privind raportarea către I.P. „Consiliul de supraveghere publică a auditului” a încălcărilor reglementărilor în domeniul auditului situațiilor financiare

Prezentele Norme stabilesc armonizarea legislației Republicii Moldova prin transpunerea în totalitate a art.30e alin.(1) și (2) din Directiva 2006/43/CE A PARLAMENTULUI EUROPEAN A CONSILIULUI din 17 mai 2006 privind auditul legal al conturilor anuale și al conturilor consolidate, de modificare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului și de abrogare a Directivei 84/253/CEE a Consiliului.

I. DISPOZIȚII GENERALE

Obiect

1. Prezentele norme stabilesc condițiile și mecanismele de raportare către I.P. „Consiliul de supraveghere publică a auditului” (în continuare – CSPA) a situațiilor de încălcare a Legii nr. 271/2017 privind auditul situațiilor financiare (în continuare – Legea nr. 271/2017), a Standardelor Internaționale de Audit (în continuare – ISA), a Codului etic internațional pentru profesioniștii contabili, inclusiv Standardele Internaționale privind Independența (în continuare – Codul etic) sau a oricăror altor reglementări aplicabile în domeniul auditului situațiilor financiare.

2. Raportarea încălcărilor contribuie la asigurarea respectării reglementărilor aplicabile în domeniul auditului situațiilor financiare, în vederea creșterii calității auditului situațiilor financiare și a profesionalismului auditorilor și a entităților de audit.

Aria de aplicabilitate

3. Prezentele norme reprezintă instrumentul de lucru pentru primirea, evidența, analiza și monitorizarea sesizărilor care au ca obiect încălcări ale prevederilor Legii nr.271/2017, a ISA-urilor, a Codului etic sau a oricăror altor reglementări aplicabile în domeniul auditului situațiilor financiare.

Definiții

4. În sensul prezentelor norme, se definesc următoarele noțiuni:

a) *sesizare* - raportarea, cu titlu de informare, transmisă către CSPA de către persoana fizică sau juridică, cu privire la încălcarea suspectată sau efectivă a reglementărilor Legii nr.271/2017, a ISA-urilor, a Codului etic sau a oricăror altor reglementări aplicabile în domeniul auditului situațiilor financiare;

b) *persoana care formulează sesizarea* - persoana fizică sau juridică care raportează o încălcare suspectată sau efectivă a reglementărilor din domeniul auditului situațiilor financiare;

c) *persoana subiect al sesizării* - auditorul sau entitatea de audit reclamată de persoana care formulează o sesizare, în legătură cu o încălcare suspectată sau efectivă a reglementărilor din domeniul auditului situațiilor financiare;

d) *primirea sesizărilor* - acțiunea de primire și înregistrare de către CSPA a sesizărilor;

e) *repartizarea sesizărilor* - acțiunea de direcționare a sesizărilor către Comitetul de supraveghere a auditului (în continuare - Comitet) în vederea soluționării;

f) *soluționarea sesizărilor* - măsuri de examinare și analiză a aspectelor sesizate, acțiuni specifice colectării de date suplimentare, după caz, necesare soluționării sesizărilor, întocmirii răspunsului și transmiterii către persoana care a efectuat sesizarea, precum și aprecierea, după caz, a măsurii/măsurilor disciplinare ce urmează a fi aplicate persoanei/persoanelor subiect al sesizării.

II. MECANISME PENTRU ÎNCURAJAREA RAPORTĂRII CĂTRE CSPA A ÎNCĂLCĂRILOR REGLEMENTĂRILOR DIN DOMENIUL AUDITULUI SITUAȚIILOR FINANCIARE

Mecanisme pentru încurajarea raportării încălcărilor

5. Mecanismele pentru încurajarea raportării către CSPA a încălcării oricăror reglementări aplicabile în domeniul auditului situațiilor financiare, includ:

- a) proceduri specifice de primire a sesizărilor cu privire la încălcări ale oricăror reglementări aplicabile în domeniul auditului situațiilor financiare;
- b) acțiunile de examinare în vederea soluționării sesizărilor;
- c) protecția datelor cu caracter personal, atât ale persoanei care raportează încălcarea suspectată sau efectivă, cât și ale persoanei suspectate sau acuzate de comiterea acelei încălcări, în conformitate cu prevederile Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal (în continuare – Legea nr.133/2011);
- d) proceduri adecvate de garantare a dreptului persoanei subiect al sesizării de prezentare a explicațiilor verbale și/sau scrise înainte de adoptarea unei decizii care o privește.

6. CSPA, efectuează verificări privind adoptarea de către entitățile de audit a unor instrucțiuni interne (aprobată la nivel de entitate de audit și aduse la cunoștință tuturor angajaților entității de audit) care să le permită angajaților acestora să raporteze intern încălcările suspectate sau efective ale prevederilor Legii nr.271/2017, a ISA-urilor, a Codului etic sau a oricăror altor reglementări aplicabile în domeniul auditului situațiilor financiare.

7. CSPA, are ca atribuții să primească, să înregistreze sesizările, să le transmită Comitetului de supraveghere a auditului (în continuare – Comitet) în vederea examinării și soluționării acestora și să expedieze răspunsurile persoanelor care au formulat sesizarea.

Primirea sesizărilor cu privire la încălcări ale oricăror reglementări aplicabile în domeniul auditului situațiilor financiare

8. Sesizările adresate CSPA urmează a fi formulate cu respectarea condițiilor prevăzute de Legea nr.133/2011, precum și de prezentele norme.

9. Orice persoană care are cunoștință despre o încălcare a Legii nr.271/2017, a ISA-urilor, a Codului etic sau a oricăror altor reglementări aplicabile în domeniul auditului situațiilor financiare poate sesiza CSPA prin una din următoarele modalități:

- a) prin poșta electronică, la adresa cspa@cspa.md, care este securizată, aceasta fiind gestionată în condiții de securitate și confidențialitate;

- b) prin poștă, la adresa de contact a CSPA, indicată pe site-ul instituției;
- c) prin depunerea sesizărilor la sediul CSPA.

10. Persoana care efectuează sesizarea, înainte de a furniza informații, trebuie să aibă în vedere următoarele:

- a) CSPA recomandă ca informațiile furnizate în cadrul sesizărilor să fie cât mai detaliate, pentru a fi cât mai utile în soluționarea sesizării, dar și pentru îmbunătățirea activității de supraveghere desfășurate de CSPA;
- b) Furnizarea de informații este voluntară și trebuie ca informațiile transmise în cadrul sesizărilor să fie veridice;
- c) CSPA poate utiliza informațiile în inspecții/controale, investigații, cercetarea abaterilor disciplinare sau alte activități specifice;
- d) CSPA poate furniza informații instituțiilor și autorităților naționale, după caz, în condițiile legii.

11. Sesizarea către CSPA prevăzută la pct.8 cuprinde următoarele elemente:

a) Numele, prenumele/denumirea, domiciliul/sediul persoanei fizice/juridice, actul de identitate indicând numărul și seria/Codul fiscal al persoanei fizice/juridice care a formulat sesizarea și, după caz, locul de muncă și funcția deținută de persoana care semnează sesizarea;

b) Adresa de corespondență a persoanei care a formulat sesizarea, dacă este alta decât cea prevăzută la lit. a), adresa de poștă electronică, dacă se dorește corespondența în acest mod și numărul de telefon, dacă se dorește contactarea telefonică;

c) Descrierea activității sau a tranzacției vizate și descrierea faptelor și a circumstanțelor care se doresc a fi aduse la cunoștința CSPA indicând perioada în care acestea au avut loc;

d) Precizarea naturii aspectelor sesizate, acestea referindu-se la:

- i. Independența auditorului;
- ii. Codul etic;
- iii. Sistemul de control al calității entității de audit;
- iv. ISA-uri;
- v. Revizuirea de către auditor a situațiilor financiare;
- vi. Distrugerea documentelor;
- vii. Fraudă;
- viii. Controlul calității auditului organizat de CSPA;
- ix. Altele.

e) Prezentarea dovezilor/probelor care stau la baza sesizării, după caz;

f) Identificarea persoanelor implicate în misiunea de audit și în faptele descrise mai sus:

- i. denumirea entității de audit care este subiect al sesizării și numărul din Registrul public al entităților de audit, după caz;
- ii. numele și prenumele angajatului/angajaților entității de audit implicați, dacă aceștia au putut fi identificați. Dacă este posibil, se include adresa poștală, adresa de e-mail și numărul de telefon al fiecărui angajat;

- iii. denumirea entității beneficiare a serviciilor prestate de entitatea de audit, activități în cadrul cărora s-au comis încălcări suspecte sau efective;
- iv. numele și prenumele angajatului/angajaților entității de la pct.iii, implicați, dacă aceștia au putut fi identificați. Dacă este posibil, se include adresa poștală, adresa de e-mail și numărul de telefon al fiecărui angajat.

g) Orice informații suplimentare pe care persoana care a formulat sesizarea consideră că ar putea ajuta CSPA în soluționarea acesteia, după caz;

h) Descrierea împrejurărilor și momentul în care persoana care a formulat sesizarea a aflat despre activitatea sau tranzacția respectivă, precum și despre faptele și circumstanțele descrise anterior;

i) Data întocmirii sesizării și semnătura persoanei care face sesizarea;

j) Declarația privind acceptul prelucrării datelor cu caracter personal în scopul soluționării sesizării, prevăzută în anexa la prezentele norme.

12. Sesizările primite potrivit pct.8 se înregistrează de CSPA.

13. Sesizările anonime, sau cele în care nu sunt trecute datele de identificare a persoanei care a formulat sesizarea se înregistrează, dar nu se examinează.

14. Pentru sesizarea neconformă din punct de vedere al cerințelor prevăzute la pct.11 CSPA solicită persoanei care a inițiat-o, completarea acesteia într-un termen de maxim 5 zile lucrătoare.

15. În cazul în care o persoană adresează CSPA mai multe sesizări, raportând aceeași activitate sau tranzacție și aceleași fapte, acestea se vor conexe, persoana care formulează sesizarea urmând să primească un singur răspuns care trebuie să facă referire la toate sesizările primite.

16. Dacă după trimiterea răspunsului prevăzut la pct.18 se primește o nouă sesizare de la aceeași persoană, cu același conținut, respectiv aceeași activitate sau tranzacție și aceleași fapte invocate, aceasta se clasează la numărul inițial de înregistrare, făcându-se mențiune despre faptul ca s-a răspuns anterior.

Soluționarea sesizărilor și comunicarea rezultatului

17. CSPA examinează și analizează obiectul și aspectele raportate în cadrul sesizărilor care îndeplinesc condițiile de formă prevăzute la pct.11, cu excepția sesizărilor prevăzute la pct.14 și le prezintă pentru examinare în următoarea ședință a Comitetului.

18. CSPA, va comunica în termen de 5 zile de la data soluționării sesizării în cadrul ședinței Comitetului, răspunsul către persoana care a formulat sesizarea, precizând modul de soluționare, respectiv aplicarea, după caz, a unor măsuri disciplinare entității de audit vizate și auditorilor implicați în serviciile prestate, inițierea unui control extern al calității a auditului de către CSPA, alte aspecte relevante.

Monitorizarea soluționării sesizărilor

19. În cazul dispunerii, la decizia Comitetului, a unui control extern al calității auditului pe subiectul sesizării, Directorul CSPA, în conformitate cu pct. 38 al Regulamentului privind controlul extern al calității auditului, aprobat prin Decizia Comitetului nr.17/2019 pregătește și prezintă membrilor Comitetului nota informativă privind rezultatele controlului extern, efectuat la entitatea de

audit împreună cu Raportul privind controlul extern al calității auditului și comentariile entității de audit pentru examinare în următoarea ședință a Comitetului. Nota informativă va include, de asemenea, recomandarea argumentată privind măsurile disciplinare ce pot fi aplicate entității de audit și/sau auditorului/auditorilor vizați în serviciile prestate.

20. Comitetul, în urma examinării notei informative privind rezultatele controlului extern, efectuat la entitatea de audit împreună cu Raportul privind controlul extern al calității auditului și comentariile entității de audit, ulterior, poate aplica, după caz, unele măsuri disciplinare entității de audit vizate și auditorilor implicați în serviciile prestate.

Protecția datelor cu caracter personal

21. Atât persoanei care raportează o încălcare suspectată sau efectivă a prevederilor legale din domeniul auditului situațiilor financiare, cât și persoanei subiect al sesizării le este asigurată protecția datelor cu caracter personal, în conformitate cu principiile stabilite prin Legea nr.133/2011.

22. Prelucrarea datelor cu caracter personal se realizează cu respectarea Legii nr.133/2011.

Garantarea dreptului la apărare al persoanei subiect al raportării

23. CSPA asigură persoanelor vizate de sesizări dreptul la apărare, în conformitate cu art. 40 din Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea 116/2018 (în continuare – Cod administrativ) și dreptul de a fi audiate înainte de adoptarea unor decizii care le privesc, în conformitate cu art. 94 alin. (1) și (2) din Codul administrativ.

24. CSPA, este obligat ca pe parcursul examinării și soluționării să garanteze persoanei subiect al sesizării dreptul la apărare și să-i comunice acest drept.

25. Comitetul, este obligat să asigure posibilitatea audierii persoanei subiect al sesizării înainte de adoptarea unei decizii care o privește.

26. În aplicarea pct.25 Comitetul va convoca persoana subiect al sesizării, cu respectarea prevederilor legale în materie de comunicare a actelor de procedură, după caz.

27. Convocarea va conține cel puțin, data audierii, ora audierii, locația stabilită pentru audieri cu indicarea adresei complete, precum și aspectele în legătura cu care persoana convocată va fi audiată.

28. În cazul refuzului participării la audiere, obligația CSPA de a asigura dreptul la apărare se consideră îndeplinită.

29. Detaliile audierii se vor consemna într-un raport care va fi semnat de ambele părți, respectiv de către președintele/vicepreședintele Comitetului în numele membrilor Comitetului care au participat la audiere și persoana subiect al sesizării care a fost audiată.

30. În cazul în care persoana subiect al sesizării care a fost audiată refuză semnarea raportului menționat la pct.29, acest fapt se va consemna în raport.

Regimul de confidențialitate

31. Prelucrarea de către CSPA prin personalul specializat a datelor personale și informațiilor rezultate din sesizare este supusă obligației privind păstrarea confidențialității stabilită prin Legea nr.133/2011.

32. În vederea respectării confidențialității identității persoanei care formulează sesizarea și a persoanei subiect al sesizării, doar persoanele din cadrul CSPA implicate în procesul de gestionare și soluționare a sesizării au acces la identitatea acestora.

33. Persoana care formulează sesizarea, persoana/persoanele subiect al sesizării, precum și informațiile primite prin acest mecanism de raportare beneficiază de un regim strict de confidențialitate. Identitatea persoanelor și informațiile comunicate pot fi dezvăluite doar în cazurile și condițiile expres prevăzute de legislație.

34. Obligatorietatea păstrării confidențialității asupra identității persoanelor și a informațiilor comunicate se menține pe toată perioada cuprinsă de la primirea sesizării și până la soluționarea acesteia și comunicarea și/sau publicarea deciziilor, după caz.

35. În situația în care, în cuprinsul sesizării sunt identificate aspecte de natură penală, CSPA asigură confidențialitatea oricăror informații în legătură cu aceasta până la finalizarea cercetării și luarea măsurilor de către organele competente, când vor putea fi făcute publice.

Obligațiile persoanelor subiect al sesizării

36. Prin derogare de la principiul confidențialității, persoanele subiect al raportării au obligația de a prezenta CSPA orice informații, inclusiv cele de natură confidențială, și de a pune la dispoziția acestora orice alte documente considerate relevante, în susținerea apărării acestora împotriva aspectelor vizate prin sesizare.

III. REZULTATELE RAPORTĂRII

Măsurile aplicabile

37. Auditorilor, entităților de audit li se aplică măsurile disciplinare prevăzute la art.42 alin.(2) din Legea nr.271/2017.

38. La aplicarea măsurilor disciplinare se ține cont de gravitatea și durata încălcării, de circumstanțele în care a fost comisă încălcarea și gradul de răspundere a persoanei, de activitatea și comportamentul anterior al auditorului sau al entității de audit, inclusiv de existența unor încălcări anterioare. Auditorul și entitatea de audit au dreptul să prezinte explicații, documente sau probe privind încălcările depistate în curs de examinare.

39. Decizia Consiliului privind aplicarea măsurilor disciplinare auditorului sau entității de audit poate fi contestată în conformitate cu prevederile Codului administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.

Comunicare

40. Deciziile CSPA privind aplicarea măsurilor disciplinare se aduc la cunoștința auditorilor, a entităților de audit vizate și sunt executorii de la data emiterii, însă vor fi plasate pe pagina web oficială a CSPA doar după expirarea termenului de atac conform art. 43 alin.(2) din Legea nr. 271/2017.

Dispoziții finale

41. Prezentele Norme se aplică în cazul sesizărilor transmise către CSPA după intrarea acestora în vigoare.

Declarația

privind acceptul prelucrării datelor cu caracter personal în scopul soluționării sesizării

Subsemnatul/Subsemnata _____
domiciliat/ă în localitatea _____ str. _____
nr. _____ raion _____ țara _____

declar pe propria răspundere, cunoscând prevederile art. 352¹ din Codul Penal al Republicii Moldova cu privire la falsul în declarații și la prevederile Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, că informațiile furnizate în scopul soluționării sesizării sunt corecte și complete și că sunt de acord cu stocarea, utilizarea și prelucrarea de către I.P. „Consiliul de Supraveghere Publică a Auditului” a datelor cu caracter personal în exercitarea atribuțiilor legale.

Data

Semnătura

Date de contact:

Adresă de e-mail. _____

Telefon _____

Adresa de corespondență:

Localitatea _____, raion _____

str. _____ nr. _____ ap. _____